

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราชาวพุทธนะ เราทำบุญกุศลของเราเพื่อบุญกุศล กุศล อกุศล ถ้านบุญกุศล ทำเพื่อความ
ร่มเย็นเป็นสุข อกุศล เห็นไหม การกระทำนี้เขาให้เชื่อกรรม กรรมคือการกระทำ ทำดีได้ดี ทำชั่ว
ได้ชั่ว ถ้าทำดีของเรา เราทำคุณงามความดี ทำความดีเพื่อความดี ถ้าทำความดีเพื่อต้องการ
ผลตอบแทน เราจะมี ความบีบคั้นใจมาก ทุกคนบอกว่าเราทำคุณงามความดี เข้าขึ้นมาก็ทำบุญกุศล
ทั้งนั้นแหละ แต่ทำไมชีวิตเรานั้นไม่สมความปรารถนา คำว่า สมความปรารถนา ไม่สมความ
ปรารถนา มันอยู่ที่เป้าหมายไป

ความตั้งใจของเรา เห็นไหม ถ้าเป้าหมายทางวัตถุ วัตถุนี้วัดค่ากันด้วยจำนวน แต่ถ้าเป็นบุญ
กุศล คุณดี ความรู้สึกนึกคิด ความอบอุ่นในหัวใจ นี่มันล้นใจยังได้เลย สิ่งที่ดีเป็นอริยทรัพย์นั้นอยู่
ในใจ มันเก็บไว้ในใจของเรา แต่ถ้าเป็นวัตถุ เป็นข้าวของเงินทอง แม้แต่โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อม
ลาภ มียศเสื่อมยศ ยศถาบรรดาศักดิ์ก็ต้องแบกกันไว้ แต่ถ้าเราวางไว้ เห็นไหม คนมีบารมี คนมี
บารมีไปที่ไหนมีแต่คนชื่นชมสรรเสริญนะ คนถ้าไม่มีบารมี คนไม่มีบารมีจะมีทรัพย์สมบัติขนาด
ไหนคนเขาไม่เห็นคุณค่า

ฉะนั้น เวลาทำบุญกุศลของเรา ทำเพื่อคุณงามความดีของเรา นี่เวลาเรื่องความดีของเราเนะ
เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าสิ่งที่มีค่าที่สุดคือหัวใจ ถ้าหัวใจของเรามีค่าที่สุด เรา
รักษาใจของเรา แต่ใจนี้รักษาได้ยากมาก ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์อนุ
พิชิตาให้เขาทำทานก่อน ทาน ทำทานแล้ว ถ้าเราทำบุญกุศลได้เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็น
พรหม ให้ถือเนกขัมมะ

สิ่งที่เราทำบุญกุศลกันอยู่นี้ บุญกุศลนี้ก็เพื่อสิ่งที่รักษายากๆ ใจรักษายาก ถ้าเริ่มตั้งใจรักษายากก็ให้มีวัฒนธรรมประเพณี วัฒนธรรมประเพณีเป็นเครื่องแสดงออก การแสดงออกให้ใจนี้มันมีวัฒนธรรมประเพณีเพื่อรักษาใจของเรา

เวลาพระ พระก็มีข้อวัตรปฏิบัตินะ ข้อวัตรปฏิบัติ เห็นไหม ถ้าใจมันคั่นรนนัก ใจที่มันบีบคั่นนัก นี้อยู่กับพุทธ อยู่กับข้อวัตรนั้น บังคับใจไว้ๆ ผูกใจมันไว้ แล้ววัฒนธรรมประเพณีของเรา ถ้าเราถึงคราวนักขัดทุกข์ เรารอวันนั้น แล้วเวลาเราไปทำบุญร่วมบุญกุศลกัน มันรู้สึกอบอุ่น มันครื้นเครง มันมีความพอใจในใจ นี้วัฒนธรรมประเพณี มันมีวัฒนธรรมประเพณี แล้วเราเข้าใจ วัฒนธรรมประเพณีแล้ว สิ่งที่เป็นวัฒนธรรมประเพณีเหมือนข้อวัตร เหมือนรักษาใจเรา ถ้ารักษาใจเรา เห็นไหม ใจนี้รักษายากๆ แล้วรักษาแล้ว มันถึงที่สุด รักษาแล้วต่อไปทำอย่างไรล่ะ

เราภาวนากัน เรากำหนดพุทธกัน เราทำสมาธิกันเพื่อให้ใจตั้งมั่น ถ้าใจตั้งมั่นขึ้นมาแล้ว ให้เกิดวิปัสสนา วิปัสสนาคือเกิดปัญญา ภาวนามยปัญญาขึ้นมาชำระล้างกิเลสแล้ว “สูงสุดสู่สามัญ” สูงสุดไปสู่สามัญ แต่ของเรานั้นสูงสุดสู่สามัญ เราเป็นสามัญชน นี้โลกียปัญญา เป็นปุถุชน แล้วเป็นปุถุชน เป็นกัลยาณปุถุชน เวลาภาวนาเป็น นี้โศคาปัตติมรรค โศคาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล “สูงสุดสู่สามัญ” สูงสุดแล้วสู่สามัญ สูงสุดสู่สังขารม

แต่ของเรานี้มันเป็นสามัญสำนึก สามัญ เราเป็นสามัญ คูตี คูไส้เดือนมันอยู่ในดิน เราไปจับมันไปไว้ภาชนะสิ่งใดมันก็จะลงสู่ดินของมัน เพราะมันถือว่าดินนั้นเป็นอาหารของมัน ดินนั้นเป็นที่อยู่อาศัยของมัน นี่ก็เหมือนกัน ใจของเราจากสามัญสู่สามัญเลย ทำอะไรสะดวกง่ายดายไปหมดเลย...มันจะเป็นไปได้อย่างไร? มันเป็นไปได้ไม่ได้ มันเป็นไปได้ไม่ได้เพราะอะไร

นี่สูงสุดสู่สามัญ สูงสุดคือว่ามีการกระทำขึ้นไป มีการพัฒนาใจของเราขึ้นไป จนสูงสุดแล้วมันปล่อยวางของมัน มันถึงสู่สามัญของมัน สามัญเพราะอะไร สามัญเพราะมันรู้เท่าแล้วมันวางไว้ มันคายทิ้งหมดใจ แต่เราไปแบกมัน เห็นไหม ศึกษาที่ศึกษาเพื่อรู้ นี้โลกธรรม ๘ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ เวลา มีลาภขึ้นมาก็อยากจะให้อยู่กับเรา ถ้ามียศเราก็แบกมันไว้ ยิ่งภาวนาไปแล้วสมาธิจะไม่ให้เสื่อมเลยนะ เกิดปัญญา ปัญญาจะต้องให้มันอยู่กับเรา...ไม่มีหรอก

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาวธรรมทั้งหลายมันแปรปรวนไปตลอด ดีและชั่วมันก็เกิดดับ มันก็แปรปรวนของมันไป ทำคุณงามความดี เห็นไหม คุณงามความดีถ้าจิตใจมันสดชื่น จิตใจมันสงบ

ระจับ จิตใจมีหลักมีเกณฑ์เดียวกันก็เชื่อมไป สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาวะธรรมมันแปรปรวนของมันตลอดไป แล้วแปรปรวนแล้วทำทำไมละ นี่สูงสุดสู่สามัญ ถ้าไม่ทำวัฒนธรรมประเพณีไป

เขาอยู่กับด้วยประเพณี อยู่กันด้วยความอบอุ่น นี่ทำบุญกุศลเพื่อประเพณีๆ แต่ทำบุญกุศลเป็นเครื่องแสดงออกของน้ำใจ ถ้าใจมันแสดงออก ทาน ศีล ภาวนา ทำทานเข้าไปแล้ว เวลาทำทานเราเสียสละๆ ถ้าเรามั่นอกมั่นใจของเรา

นี่เทวดาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ควรทำบุญที่ไหน”

“ควรทำบุญที่เธอพอใจ”

ที่ไหนมันพอใจ มันลงใจที่นั่น ก็ทำบุญที่นั่น นี่ทาน ระบบของทาน ถ้ามันไม่พอใจขึ้นมาละ มันมีความลังเลสงสัยขึ้นมามันก็ขัดแย้งแล้ว...เธอควรทำบุญที่ไหน? ควรทำบุญที่เธอพอใจ ถ้าใจเธอลงที่ไหน ใจมันพอใจ มันทำแล้วมันอบอุ่น ถ้ามันไม่ลงที่ไหน มันคัดค้านแล้ว มันไปแล้วมันขัดแย้งในใจของมัน

“นี่เธอควรทำบุญที่เธอพอใจ”

“แล้วถ้าเอาผลกันล่ะ”

เอาผลขึ้นมาละ ถ้าพอใจ พอใจในอะไรละ ถ้าพอใจ เห็นไหม สูงสุดสู่สามัญ ถ้าเราไม่สูงสุด เราไม่เข้าใจสิ่งต่างๆ เราก็ไปตามกระแสหมดแหละ แต่ถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา มันเป็นเรื่องอย่างนั้นไหม สิ่งที่เราทำไปแล้วเป็นประโยชน์จริงไหม ถ้ามันเป็นประโยชน์จริง นี่เราพอใจพอใจแล้วเราทำแล้วมันพิสูจน์ได้

ปฏิบัติหูก ผู้ให้และผู้รับ รับผิดชอบแล้ว นี่ทาน ศีล ภาวนา ถ้ามันพอใจมันก็มีศีลของมัน ความปกติของใจ ใจมันก็ปกติระงับขึ้นมา แล้วใจปกติระงับขึ้นมา นี่การแสดงออก เครื่องแสดงออก ถ้าใจปกติ ถ้าคนทั่วไปที่เขาบอกว่าเขาปกติ เขามีความสุขสบาย เขาอยู่บ้านอยู่เรือนของเขา เขาบอกเขามีความสุขของเขา พวกที่ไปวัดไปวาพวกนี้เป็นพวกที่ขาดแคลน เขามีความมั่นคงของเขา

เห็นไหม ถ้ามันเป็นปกติ ความปกติของใจ ปกติเพราะมันมีหลักมีเกณฑ์ ปกติเพราะมีสัมมาทิฐิ ปกติเพราะมีสติปัญญาควบคุม แต่ความปกติของเขานะ เขาอยู่บ้านสะดวกสบายของ

เขา มันก็หมีงู คุหมีงูในเล่าสิ เวลาเขาเลี้ยงมันนะมันร้องอู้อู้อ่า มันก็สบายของมัน แล้วมันมี
หลักเกณฑ์อะไรของมัน มันมีสติปัญญาอะไรของมัน มันทำอะไรของมัน

เห็นไหม “นี่อยู่บ้านก็สบายแล้ว เป็นคนคืออยู่แล้ว แล้วไปวัดทำไม”

การเกิดนี้ เพราะเรามีบุญกุศล เราได้อริยทรัพย์มา การเกิดนี้มีความรู้สึกนะ เราบอกว่าการ
เกิดนี้ได้ร่างกายนี้มา เพราะมีกายกับใจ การเกิดนี้เพราะมีจิตใจ เพราะมีจิต เห็นไหม กายกับใจ
เขาไปเห็นร่างกาย เห็นสถานะของความเป็นมนุษย์ แต่ถ้าสถานะของมนุษย์มันจะเกิดขึ้นมาได้
ถ้าไม่มีจิตปฏิสนธิ มันมาจากไหน ไ้อจิตปฏิสนธิมันมีสุข มีทุกข์ มีร่า มีร้อน มีดี มีชั่ว มีบออุ่น มี
ความตึงเครียด นี่ไอ้ตัวนี้ สิ่งที่เราเกิดมานี้บุญกุศลพาเกิด ถ้าบุญกุศลพาเกิดมาแล้ว สิ่งทีบุญกุศลพา
เกิด แล้วเกิดแล้วทำอะไรต่อไปละ ทำอย่างไรต่อไป เห็นไหม

“เราก็คืออยู่ของเรา ก็มีความสุขแล้ว” ความสุขนี้มันเป็นบุญเก่านะ การเกิดเป็นมนุษย์นี้
ปฏิเสธไม่ได้หรอก เป็นอริยทรัพย์ เป็นคุณงามความดีมาก คุณงามความดีเพราะเกิดมาแล้วมี
สติปัญญา มันจะชวนชวนสิ่งที่เป็นประโยชน์กับมันไปข้างหน้า สิ่งที่เป็นประโยชน์ไปข้างหน้า
เป็นอริยทรัพย์ คือความละ ความเข้าใจ ความรอบรู้ของใจ ความรอบรู้ของใจมันรู้เท่าทันความคิด
ของมัน มันรู้เท่าทันความคิด มันวางความคิดอันนั้นได้ แล้วมันเกิดภาวนามยปัญญา มันสลัดทิ้ง
ความสังโยชน์

สังโยชน์คือทฎฐิความเห็นผิด ความเห็นผิดของใจมันสลัดของมันทิ้ง มันสลัดของมันทิ้ง
เห็นไหม นี่ไงสิ่งที่ว่า สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา...สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา สิ่งทั้งหลายเป็นอนัตตา มันแปร
สภาพ แปรปรวนอย่างนี้ เวลามันสลัดทิ้งไปแล้วมันไม่มีเหตุ ไม่มีต้นเหตุ ไม่มีสาเหตุ ไม่มีสาเหตุ
เหงาหงอยในใจ มันสลัดเหตุ

เหตุ เห็นไหม เหตุคืออะไร? เหตุคืออวิชา เหตุคือความไม่รู้ตัวมันเองไง มันเกิดวิชา เกิด
ปัญญาญาณของมัน มันสลัดทิ้งของมัน สิล สมาธิ ปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นเพราะอะไรละ
เกิดขึ้น นี่สูงสุดสู่สามัญ สูงสุดคือการกระทำของใจ ใจสูงสุด สูงสุดไปไหนละ นี่เวลามันต่ำ มัน
ตกนรกอเวจีมันไปไหนละ ก็ไอ้ใจดวงนี้ เวลามันสูงสุด ใจมันก็อยู่ตรงนี้ มันไปไหนละ

สูงสุดคือความเข้าใจ สูงสุดคือมรรคญาณ สูงสุดคือมรรคที่เดินในหัวใจของเรา

มรรคมันเดินมาอย่างไรล่ะ บุญกุศล สิ่งที่เป็นวัตถุ นี่เสียสละไปเป็นบุญๆ แล้วเวลาเกิดภาวานามยปัญญาขึ้นมา สิ่งที่ว่า คุณติ “ช่างกระดิกหู ฐูแลปลิ้น” บุญที่มีกุศลที่สุดคือการกำหนดพุทโธ หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ การภาวนานี้ การภาวนาคือการฝึกฝนใจของเรา ถ้าใจไม่ได้ฝึกฝน ไม่ได้ฝึกหัดของมันขึ้นมา เห็นไหม คุณติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ นี่เป็นกษัตริย์นะ เวลาออกบวชออกต่างๆ ต้องปกครองคน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่ที่โคนต้นโพธิ์ นี่เวลาขณะใจของตัว กำราบใจของตัว

สิ่งที่มีคุณค่าๆ เห็นไหม เจ้าชายสิทธัตถะเวียนตายเวียนเกิดเป็นโพธิสัตว์มา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลาสิ้นสุดของเจ้าชายสิทธัตถะ สิ้นสุดอยู่ที่โคนต้นโพธิ์ เทวดา อินทร์ พรหมสรรเสริญนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักๆ เทวดาส่งข่าวเป็นชั้นๆ ชั้นๆ ขึ้นไปนะ

“บัดนี้จักรมันได้เคลื่อนแล้ว ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาได้เผยแผ่แล้ว จักรนี้ไม่มีใครย้อนกลับ”

นี่ถ้าใจของเราได้มีการกระทำแล้ว นี่โง่งมที่ว่าสูงสุดๆ สูงสุดแล้วสู่สามัญ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นกษัตริย์จะปกครองไพร่ฟ้าประชาชน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่สู่สามัญ สู่สามัญนะ เวลาแสดงธรรมขึ้นมา แสดงธรรมเพื่อเป็นศาสดาของ ๑ โลกธาตุ เทวดา อินทร์ พรหม เทศน์สอนไปหมดเลย นี่สู่สามัญ จิตนี้มันไปได้กามภพ รูปภพ อรูปภพ มันไปได้ทั่ว มันแทงตลอดของมัน นี่สามัญ สัจธรรมอันนี้มันประเสริฐ

ถ้าสูงสุดสู่สามัญมันต้องมีการกระทำ มันต้องมีการขวนขวาย คนจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร คนจะมีข้าวของเงินทองต้องมีหน้าที่การงานประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันถึงจะมีผลตอบแทนมา การประพฤติปฏิบัติมันต้องมีเหตุมีผลของมัน มันถึงจะมีสัจธรรมในหัวใจของมัน เป็นปัจจัยตั้งเป็นสันติภูมิจิโกในใจดวงนั้น

ฉะนั้น สิ่งที่เราทำบุญกุศลกัน เห็นไหม เขาบอกว่าพวกที่ไปวัดไปวาณีไปทำไม...ก็จะไปเพื่อพัฒนาใจไปเพื่อพัฒนาให้มันสูงขึ้นไง สูงขึ้นไปให้มันเข้าใจตัวมันใจ ไม่ใช่ว่า “ฉันก็มีความสุขแล้ว ฉันก็มีความสุข จิตใจฉันก็สงบระงับแล้ว”...ความเห็นของหมู่นะ หมู่มันอยู่ในคอกคนเขาเลี้ยงมัน เขาขุนมัน มันมีความสุข ไม่ต้องทำอะไรเลย มีอาหารมาถึงที่ ทุกวันมีคนเอามาให้

มันกินหมดเลย นั่นละความเห็นของหนู แต่เราเป็นมนุษย์ เราเป็นมนุษย์นี่เราต้องมีสติปัญญาของเรา เราจะเอาผลประโยชน์ของเราไหม

เวลาผลประโยชน์นะ ทุกคนว่ารักตัวเองๆ รักตัวเอง นี่สมบัตินั้นเป็นสมบัติของเราจริง หรือ สิ่งที่เราแสวงหามานี้สมบัติของโลกนะ เป็นสมบัติสาธารณะ เราไม่ปลัดพรากจากเขา เขาก็ต้องปลัดพรากจากเรา มียศถาบรรดาศักดิ์ขนาดไหน เกษียณก็จบนะ แต่ถ้าคนมีบารมี เกษียณแล้ว ลูกน้องมันยังไประลึกถึงที่บ้านนะ เพราะเขาได้สร้างบารมีของเขามา บารมีมันเป็นการยอมรับกันในใจ สิ่งที่ยอมรับกันในใจอันนั้นมันประเสริฐ มันประเสริฐเพราะอะไร เพราะทำความดีเพื่อดี ถ้าทำความดีเพื่อดี เราทำเพื่อเรา ถ้าทำเพื่อเรานะ เราปฏิบัติของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา

โลกเขาจะว่าอย่างไรมันเรื่องของเขา ถ้าเรามีสติปัญญา เราจะเอาทรัพย์ของเรา เอาคุณงามความดีของเรา เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วจะเอาทรัพย์ของโลกหรือจะเอาอริยทรัพย์ ทรัพย์ที่เราเกิดมาชาติหนึ่ง การเกิดก็แสนยาก แล้วเกิดมาแล้วพบพระพุทธศาสนา เรายังตะครุบเงาอยู่ จะเอาสมบัติทางโลกใช้ไหม เรามีความสุขอยู่แล้ว เราพอใจอยู่แล้ว...นั่นละความเห็นหนู แต่ถ้าความเห็นของมนุษย์ อันนั้นเป็นสมบัติสาธารณะ เราจะเอาสมบัติความจริง

ถ้าความจริงนะ เวลาใจมันชนะใจตัวเองแล้วนะ มันชนะใจตัวเอง มันชนะคนทั้ง ๓ โลกธาตุ ชนะหมดเพราะไม่มีสิ่งใดจะเข้าไปกระเทือนใจดวงนั้นได้ แล้วใจดวงนั้นอยู่ที่ไหนล่ะ? ก็อยู่กลางหัวอกเรานี้ไง อยู่กลางหัวอกนี้ ใครหาเจอ ของอยู่กับเราหาไม่เจอ ไปหาเอาในตำรับตำรา ใอนันมันซื้อทั้งนั้น ซื้อบอกซื้อเข้ามาที่ใจของเรา แล้วใจของเราอยู่กลางหัวอกนี้หาไม่เจอ เอวัง